

*maniac, monomàquia, monòmer, monometallisme, monometallista, monòmetre, monomètric, monòmjal, monomi, monopètal, monopirèn, monoplà, monoplegia, monòpode, monopodi, monòpdic, monopoli, manipoli, monopodi, manimpòlit, malempoli, monopolitzar, monopolitzador, monopolització, monopolista, monopolisme, monòpter, monorim, monosèpal, monosillab, monosillàbic, monosillabisme, monosperm, monòstic, monòstrofe, monotècic, monoteisme, monotip, monotípic, monotipista, monotonía, monòton, monotrema, 10 monovalent, *monocaci (nota 14).*

MONJOIA, 'munt de pedres posat com a marca', compost de *mont* 'turó', 'pila', en memòria dels senyals de pedres que posaven, tor llançant crits de joia, els croats i els romeus, dalt del primer cim des d'on veien Jerusalem o altre terme de llur pelegrinatge. □ 1.ª doc.: *montjoia* 1372, JMarc, *Dicc. de Rims*; *muntjoia*, Aversó, 554.

«Per lo camí de mort he cercat vida, / on he trobat moltes falses *monjoyes*: / quasi guiat per les falses ensenyas, / só avengut a perillosa riba», Ausiàs, xcviii, 1b. «Fel companyia / e fent per mi, / de cert, trobí: / seguint *monjoyes*, / plans, monts e foyes, / e rius passant, / fuy al cos sant / de la Calçada, / ciutat murada», JRoig (*Spill*, 3577, i de nou en el 16179); com diu Chabàs: «fr. ant. *monjoie*: pequeña colina, MONS GAUDI en bajo latín: se usa aún en Valencia para designar, por medio de montoncitos de tierra el nivel del terreno, a fin de *monjoyar-lo* o igualarlo; *monjoyes* son, pues, hitos, mojones, y en nuestro caso, rutas conocidas». I del valor perdurable de la imatge, poètica i vital, d'un seguit de *monjoies* marcant un camí ha quedat testimoni de Josep Carner, en el llibre cabdal *Les Monjoies* (1912).

L'etimologia és coneguda des d'antic i comprovadíssima. Inútil insistir-hi ni entretenir-se a refutar la imaginativa, pur oripell paronímic, impresa en *AlcM*, amb el seu trist i habitual desdeny de la fonètica.

Com és sabut, al costat de la forma amb *j* gallicada, predominant des del temps de les Croades i dels romiatges francesos a la primitiva Compostela medieval, quedaren variants diverses en la toponímia —*Montjoie* de Roses, *Montgoi*, *Montgai* etc.— per a les quals bastarà remetre a l'article *GAI* (o *GAYO*, *DECH* III, 133a3-19 i notes 13 i 14).

Al *Spill* de Castellbò, a. 1518, en diverses afrontacions, com «va al collet de la Moxella Subirana, hon ha un marma<n>y e *monjoya* de pedres» (damunt Cabó), f° 30v. Resta popular avui en diverses comarques; les insulars: men. sà *munzós* (Mercadal, 1964), eiv. «*munjoa*: enfilación» (PzCabr.); al B-Emp. és un munt de garbes: «aquelles *munzós* de garbes» Ullastret; a Madremanya precisen: 2 cavallons = una *monjoia* («hi tenim 66 *gabayóns*, que són 33 *munzós*», 1964). En parlars limítrofs del català ha pres altres accs. secundàries, per exemple, en el gascó de Luixon *munzósyo* «petit édicule avec statuette» (Rohlf, *RLiR* VII, 160); i ja Rabelais usava *montjoie* en el sentit de «monceau». Acabaren d'establir històricament la bona

etimologia Spitzer (*ZRPh*. XLVIII, 1928, 108) i una monografia de K. Löffel («Beiträge zur Geschichte von *montjoie*»), confirmada per Rohlf (ASNSL CLXV, 313) i acceptada generalment (la idea d'aquest que d'aquí vingui *Montjuïc*, no cal dir que és falsa, i es fundava només en la ignorància del cat. *juïc, juïga, 'jueu, jueva' JUDAEICUS*); queda enterrada la suposada etimologia germànica ideada per Gamillscheg.

DERIV.: *Monjoiar*; i per a *Monjoi* etc., V. supra.

Monjola, monjòrum, V. *monja Monjuí* (*AlcM*), potser alteració de *BENJUÍ* (més o menys contaminat per *monjoia* 'munt d'herba'), puix que se l'emporta el vent com el perfum d'encens i benjuí *Monnàber*, no com diu *AlcM*, inversemblant com tots els híbrids (cf. supra *Mondúber, -ver*), sinó simplement *munáwwar* 'florit' (= *Mondver*, tots dos amb variants en -*nm*- contaminades pels noms en *Mont-*) *Mono*, castellanisme intolerable, V. *mona Mono*, amb *monobàsic, monoblèpsia* etc. (V. la llista en *Dfa*. i *AlcM*) fins a *monopoli* etc., i *monòstic, monòstrof*, V. *monjo Monoca*, V. *monyó Monot* 'simi', 'bertrol', V. *mona Monotècic, monoteisme, monotip, monòton, monotonía, monotrema, monovalent*, V. *mono-* (*MONJO*) *Monòver*, cf. supra *Monnàber Monsényer, mosenyor*, V. *senyor* i *mon* (*JO*)

MONSÓ, 'vent periòdic asiàtic', del port. *monção*, abans *moução*, que primer significà 'estació més o menys apropiada per navegar', de l'àrab *máysim* o *máysam* 'data o estació fixada per fer una cosa'. □ 1.ª doc.: Lab. 1840; en port., 1500 (> cast. 1678). Veg. *DCEC/DECH*.

Monsónega, monsoneguer, V. *mentir*

Monsoneria hapax de 1379 potser alterat o mal llegit per **messoneria* 'petits ornaments, oripells', derivat de *messons* = *missions* 'diners invertits, gastats' (si no és que sigui mal entès per *messoneria* = *maçoneria* 'adornaments de pedra').

Monstre, monstruós, monstruositat, V. *mostrar Mont*, V. *munt*

MONT-. Massa són els errors evidents que porta *AlcM* en les etimologies dels NLL formats amb aquest component perquè ens resignem a deixar-los sense repudí fins a la publicació en l'*Onom. Cat*. Deixant de banda les justes i les defensables (algunes, ben poc probables) indico breument les restants:

Montamissell: no pot ser, fonèticament ni morfològica: deu ser formació diminutiva partint de *Montan*.

Montboló: base dolenta fonèticament, ha de venir del NP paral·lel BALDO (*LleuresC*, 215).

Montcaire, és *Moncaira* i deu ser nom mossàrab en -ARIA (probablement idèntic al conegut *Unqueira* del Repartiment, i provinent de JUNCUS).

Montcall: desconegut, deu ser errada de còpia.

Montconill: mal entès (veg. ací *CONILL*).

Montesclado, ja rectificat en *EntreDL* II, 64, n. 17.